

241e ZITTING VAN DE RAAD VAN
MINISTERS BIJ DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN, GEHOUDEN OP
14 EN 15 MEI 1973.

- - - - -

1. Agenda (dok. 951/73)

Goedgekeurd.

2. Lijst-A-punten (dok. 952/73; 953/73)

Goedgekeurd, onder toevoeging van het punt voedselhulp Sahellanden (aanvankelijk agendapunt 10).

Aangaande dit laatste punt deed commissaris Cheysson een beroep op de lidstaten om middelen ter beschikking te stellen om distributie van de onderhavige voedselhulp te verzekeren. De Raad nam akte van deze oproep.

3. Resolutie Europees Parlement (dok. 831/73)

Met de gebruikelijke formule kennis genomen.

4. Noorwegen (dok. S/588/73).

De Raad stemde in met het onderhandelingsresultaat en wees de ondertekenaars aan.

Minister Nørgaard wees bij deze gelegenheid op de oude deense wens voor een tariefcontingent voor bepaalde dierlijke en plantaardige vetten en oliën (positie 15.12). Een deense nota hierover wordt afzonderlijk verspreid. De voorzitter concludeerde dat het comité van Permanent Vertegenwoordigers het deense verzoek zal bestuderen en rapport zal uitbrengen aan de Raad.

5. Relaties met Libanon (dok. S/553/73)

Werd aanvaard; het protocol zal mede getekend worden door een vertegenwoordiger van de Commissie, i.p.v. de Directeur-Generaal voor ontwikkelingssamenwerking (p.3.).

6. Corrigerende coëfficiënten bezoldiging E.G. ambtenaren (dok. R/1088/73 en R/716/1/73).

Staatssecretaris Apel bevestigde de duitse bezwaren tegen het Commissievoorstel. Overwegend dat de E.G.-ambtenaren geen miñdeelde groep vormen, argumenteerde hij de duitse tegenstem

o.a. met de vrees voor precedent voor andere internationale organisaties en met het duitse stabiliteitsprogramma, waarvan internationale ambtenaren niet uitgesloten kunnen worden.

Minister Fitzgerald zei dat hij de duitse bezwaren i.v.m. precedentswerking deelt, maar dat Ierland niet tegen zal stemmen. Voorts vroeg hij de Commissie waarom Ierland niet in art. 1 is opgenomen. Commissaris Borschette antwoordde dat er in Ierland tot voor kort slechts contractanten en geen ambtenaren voor de E.G. werkten, zodat er nog geen coëfficiënt gecorrigeerd behoeft te worden.

De Raad nam het commissievoorstel vervolgens aan met een tegenstem van Duitsland.

7. Regionaal beleid (dok. R/1225/72).

De heer Thomson leidde de commissiemededeling in, die voorziet in de oprichting van een regionaal ontwikkelingsfonds onder handhaving van het voorstel tot gebruik van landbouwfondsen voor regionale doelstellingen. Daarnaast hecht de Commissie groot belang aan de coördinatie van het regionaal beleid der lidstaten met het daaraan complementaire gemeenschappelijke beleid. Ter verzekering van de cohesie stelt de commissie de instelling voor van een comité dat een structuur zou hebben gelijk aan het comité voor de economische politiek op middellange termijn en het monetair comité. Daarnaast overweegt de commissie de oprichting van een regionale ontwikkelingsmaatschappij en van een communautair garantiesysteem.

Hij accentueerde dat bevordering van de groei in de achtergebleven gebieden het investeringsklimaat aldaar zou verbeteren waardoor de congestie van de overontwikkelde gebieden zou worden tegengegaan. De omvang van het fonds zou van voldoende grootte moeten zijn en geleidelijk moeten stijgen om de door de top gestelde doelstellingen te kunnen verwezenlijken. Als criteria voor het achterblijven van bepaalde gebieden zouden gelden de mate van werkloosheid, het bruto nationaal product per hoofd van de bevolking en het emigratieoverschot. Het fonds zou subsidies kunnen geven en rentebonificaties. Kleinere projecten zouden door de lidstaten kunnen worden gepre-financierd en door het fonds terugbetaald, waarbij wel de betrokkenen moesten kunnen weten dat zij een gemeenschapsbijdrage ontvingen.

De italiaanse delegatie benadrukte het belang van een homogene actie door een coördinatie van het nationale beleid en het gemeenschapsbeleid op verschillende gebieden. Het ontwikkelingsfonds zou een voldoende omvang moeten hebben om terstond bepaalde distorsies op te heffen. Steun aan infrastructuurwerken zou mogelijk moeten zijn. Oprichting van een ontwikkelingsmaatschappij en een communautair garantiesysteem was gewenst. Voortgang op het gebied van het regionaal beleid zou toetssteen zijn voor de wil tot een EMU te komen.

Denemarken wenste bescheiden doch vooral doeltreffend te beginnen. Ook zij achtte een effectief regionaal beleid een belangrijke bijdrage tot decongestie van te ver ontwikkelde gebieden en accentueerde de wenselijkheid van voorkoming van concurrentievervalsing door nationale steunmaatregelen.

Duitsland wenste de samenhang van het regionale beleid als onderdeel van het algemeen economisch beleid met de monetaire problematiek in het oog te houden. Een spoedig inzicht in de gebieden die voor steunverlening in aanmerking komen, was nodig. Een decongestiepolitiek riep bij de duitse delegatie vragen op. Hoe kan men een verdere groei van het Roergebied of Rotterdam effectief tegengaan?

Het Verenigd Koninkrijk wenste geen onderscheid te maken tussen de oorzaken die tot achterstand van bepaalde gebieden hebben geleid. In alle gevallen gaat het om een hoge werkloosheidsgraad, een laag nationaal product per hoofd en een emigratieoverschot en de remedies zijn in alle gevallen dezelfde. Deze delegatie toonde zich voorstander van de instelling van het comité voor regionaal beleid en meende eveneens dat het fonds over voldoende middelen moest beschikken om de gestelde problemen op te lossen.

De franse delegatie meende dat de commissie niet voldaan had aan de opdracht van de Topconferentie. Het dikke commissiedocument kon niet beschouwd worden als de gevraagde analyse, terwijl de, eveneens gevraagde, concrete voorstellen ontbraken. Avant 1 juli dient conform het toetredingsverdrag geregeld te worden dat de Raadsresolutie van oktober 1971 inzake de beperking van regionale steun ook in de nieuwe Lidstaten van toepassing wordt.

Frankrijk zag de gemeenschapsverantwoordelijkheid vooral in die gebieden waar de achterstand een gevolg is of versterkt werd door de werking van de gemeenschappelijke markt. Voor wat betreft Frankrijk dacht het aan de perifere gebieden in zuid- en west-Frankrijk waar sinds lang een ontvolking optreedt, welk proces door de vrijmaking van het handelsverkeer in de EEG is versterkt. Ook deze delegatie meende dat het communautaire beleid een bijdrage kon leveren tot de decongestie van gebieden als Parijs en omgeving.

De nederlandse delegatie benaderde het commissiedocument positief. Conform de Topconferentie en artikel 2 van het EEG Verdrag heeft deze problematiek een hoge voorrang. De grote groei van de economie in de gemeenschap was tot dusverre niet evenwichtig geweest. Zulke grote verschillen in inkomen als thans bestaan zijn op den duur niet denkbaar in een EMU. Het gemeenschapsbeleid is een aanvulling op het nationaal beleid. De Gemeenschap moet voor dit nationale beleid een kader scheppen met name voor wat betreft het steunbeleid.

Ook Ierland wilde de gemeenschap de financiële middelen verschaffen nodig voor de gestelde doeleinden. Een effectief regionaal beleid was noodzakelijk om de steun van de bevolking in achtergebleven gebieden te verkrijgen voor een groei naar de EMU.

Ook België achtte een EMU niet leefbaar zonder een effectief regionaal beleid. Het ging akkoord met de instelling van een ontwikkelingsfonds maar bestudeert nog de wenselijkheid van financiering van grote infrastructuren. Ook de rol van de E.I.B. is nog in België in studie.

De voorzitter concludeerde dat het commissiestuk ter informatie aan Europees Parlement en E.S.C. zal worden toegezonden. De Permanent Vertegenwoordigers zullen een nieuwe materiële discussie in de Raad voorbereiden en een suggestie doen over de datum waarop deze het beste zou kunnen plaatshebben.

8. Vernieuwing Yaoundé II (dok. S/476/73 en S/586/73)

In een korte inleiding stelde Commissaris Cheysson dat het Commissiedokument bewust voortbouwt op de reeds bestaande associatieakkoorden van Yaoundé en Arusha. Het voorstel tot een vrijhandelszone moet in die optiek worden gezien. Overigens zijn er ook vernieuwingen t.o.v. Yaoundé II, b.v. de paragraaf over de regionale samenwerking.

Staatssecretaris Pedini zei zeer positief te staan tegenover het commissiedokument, ook al zouden andere formules dan de voorgestelde wellicht al voldoende zijn voor sommige Afrikaanse landen. Hoewel Italië in beginsel voorstander is van een eenheidsmodel voor de nieuwe associatie, zouden derogaties toch mogelijk moeten zijn indien bepaalde partners dat wensen. Over de reciprociteit van preferenties wil Italië in het begin van de onderhandelingen geen strak standpunt innemen. De ideeën over stabilisatiefonds en over de financiële samenwerking moeten nog nader bestudeerd worden. Italië hecht grote politieke waarde aan de institutionele opbouw van de associatie.

Voor de openingsconferentie, die een reële werkvergadering over de te volgen hoofdlijnen zou moeten zijn, wil Italië zich voor de uitnodigingen baseren op de verklaring van 1963 en op Protocol 22. Ook Soedan, Ethiopië, Liberia en Guinea kunnen uitgenodigd worden, nadat die landen eerst terzake zijn gepolst. Tenslotte adviseerde de heer Pedini de Commissie om alle kandidaten spoedig uitvoerig voor te lichten over alle mogelijkheden.

De Belgische Staatssecretaris Mevrouw Pétry wees op de samenhang met de Middellandse Zee en GATT-onderhandelingen. België wil geen reciprociteit vragen, maar de EEG zou het wel kunnen aanvaarden als het aangeboden wordt. GATT-conformiteit is evenwel vereist, in elk geval moet voorop staan dat de toegang tot de EEG-markt zo vrij mogelijk wordt gemaakt. België staat positief tegenover het idee van stabilisatie van de exportopbrengsten. Het Commissiedokument is echter te onvolledig om op basis daarvan een uitspraak te doen. Overlapping met de I.M.F.-regeling moet vermeden worden. Bovendien is het een vraag hoe er in dit verband rekening mee gehouden kan worden dat het merendeel van enkele EAMA-producten naar niet-EG-landen wordt geëxporteerd. België wil de uitnodigingen baseren op de verklaring van 1963. De onderhandelingen zouden 1 augustus moeten beginnen, ook als er dan nog geen volledig mandaat is. De partners moeten vooraf weten dat de EEG bereid is tot een echte dialoog.

Minister Nørgaard achtte de Commissie-ideeën in grote lijnen aanvaardbaar. Evenwel zou de reciprociteit niet in de akkoorden moeten worden opgenomen. De modaliteiten voor een stabilisatiefonds moeten nader worden bepaald.

Voor de openingsconferentie zouden alle belangstellende landen uitgenodigd moeten worden. Die conferentie zou in hoofdzaak verduidelijking van de EG-voorstellen ten doel moeten hebben.

Minister Davies sloot zich aan bij de Belgische delegatie. Openen van de EG-markt voor de associés is het belangrijkste doel. Hij vddog de Commissie haar standpunt aangaande de reciprociteit nogmaals te bezien.

De uitnodigingen moeten gezonden worden aan alle potentieel geïnteresseerde landen, inclusief Ethiopië enz.. Die landen zouden zich op elk gewenst niveau kunnen laten vertegenwoordigen in de openingsconferentie.

Minister Fitzgerald vroeg zich af of het uitgangspunt van de Commissie wel juist is nu zij in haar dokument slechts één van de drie mogelijkheden van Protocol 22 uitwerkt. Hiermede loopt men gevaar de indruk te wekken een bepaald patroon op te willen leggen aan de associabelen. Reciprociteit acht ook Ierland niet gewenst. Ook het instellen van een stabilisatiefonds is moeilijk: de eventuele verplichtingen van de EEG zouden in verhouding moeten staan tot dat deel van de export van de associés dat op de EEG-markt wordt afgezet. De duiker is daarbij een apart probleem.

Minister Jobert stelde dat de Afrikaanse landen zelf banden met Europa willen. Een vrijhandelszone, gebaseerd op wederzijdse verplichtingen, is daarvoor een goede vorm, die bovendien tot het *acquis communautaire* behoort. Wel erkent Frankrijk dat het vrijhandelszone-idee aangepast kan worden aan de wensen en mogelijkheden van de Afrikaanse partners. Frankrijk is bereid het hele Commissiedokument met een positieve geest te bestuderen.

Ambassadeur Sassen zei dat Nederland de verplichtingen die voortvloeien uit EEG- en Toetredingsverdrag en uit de Topconferentie van Parijs volledig aanvaardt. Maar er moet een harmonie zijn tussen de nieuwe associatieovereenkomst en de betrekkingen van de EEG met de andere ontwikkelingslanden. Nederland kan een eenheidsmodel als uitgangspunt aanvaarden, maar regionale variaties moeten mogelijk zijn. Er mag geen reciprociteit van preferenties gevraagd worden; indien deze echter wordt aangeboden, heeft ze niet geweigerd te worden. Dit zou moeten gebeuren onder art. XXV GATT. Aangaande het stabilisatiefonds herinnerde de heer Sassen aan het Nederlandse streven naar mondiale grondstoffenregelingen, zoals dat op UNCTAD III in Santiago nog bevestigd was. Regionale overeenkomsten kunnen de totstandkoming daarvan verhinderen. Een vraag is daarbij of het fonds ten goede komt aan de producent of aan het land. Evenals Ierland ziet ook Nederland suiker als een apart geval. De hoogte van de aan te wenden financiële middelen moet vastgesteld worden in functie van de deelname aan de nieuwe associatieovereenkomst. De minst ontwikkelde landen zullen het meest geholpen moeten worden.

Bij de uitnodiging zou moeten blijken dat in- en uitstappen bij deze onderhandelingen mogelijk is. Ook t.a.v. het niveau van de deelnemers aan de openingsconferentie moet volledige vrijheid gelaten worden.

Staatssecretaris Apel zei dat ook Duitsland denkt vanuit het besef van mondiale verantwoordelijkheid van de EG. De associatie moet voor de EG een niet af te wentelen economisch offer zijn. Neo-kolonialisme moet daarbij vermeden worden. De heer Apel betreurde het dat de commissie maar één model heeft voorgesteld, omdat het voor de Afrikaanse partners daardoor moeilijker is een keuze te doen. Er zou geen reciprociteit gevraagd mogen worden. Aangaande het stabilisatiefonds heeft Duitsland nog een aantal vragen.

Om aanwezigheid van E.G.-ministers bij de openingsconferentie garanderen stelde de heer Apel voor deze te doen houden in aansluiting op de Raad in juli.

Ambassadeur Dondelinger achtte het juist de onderhandelingen te openen op basis van het model Yaoundé, maar bij de uitwerking daarvan moet de E.G. zeer opgen zijn. Hij vreesde dat beroep op art. XXV GATT op moeilijkheden zou stuiten, zodat hij aarzelt af te zien van de vrijhandelszoneconstructie. Voor Luxemburg is dit echter geen principiële aangelegenheid. Het doel van de samenwerking moet zijn de associés concurrentieel te maken. Het stabilisatiefonds kan wellicht een steun zijn voor diversificatie van de produktie.

De openingsvergadering zou niet het begin van de eigenlijke onderhandelingen moeten zijn om de uit te nodigen landen niet af te schrikken daarbij aanwezig te zijn.

Commissaris Cheysson meende dat het psychologisch fout zou zijn indien de E.G. drie modellen zou voorstellen waaruit de kandidaten zouden moeten kiezen. Eén model, waarover onderhandeld wordt, terwijl de 2 andere opties open blijven, is volgend de Commissie beter.

De Commissie houdt vast aan reciprociteit om de volgende redenen: men heeft er ervaring mee; de partners behouden vrijheid aan andere landen dezelfde preferenties te geven; het jaarlijks moeten verdedigen van een waiver schept onzekerheid voor de associés; de financiële en technische samenwerking is niet gebonden aan deze preferenties.

De openingsconferentie zou sober en symbolisch moeten blijven om de partners niet ertoe te brengen posities in te nemen, waarvan zij later om binnenlands-politieke motieven moeilijk kunnen terugkomen.

Voorzitter Van Elslande concludeerde dat er rond 1 augustus een openingsconferentie gehouden zal worden. Daartoe zullen alle potentieel geïnteresseerde landen worden uitgenodigd. Die uitnodiging mag geen aarzelingen oproepen bij de associabelen. Daarom zal geëxpliceerd worden dat de Yaoundé-formule niet de enige is dat het Commissiedokument bovendien de Yaoundé-formule niet uitput; en dat over de E.G.-voorstellen een reële dialoog mogelijk is. De landen behoeven niet op ministerieel niveau vertegenwoordigd te zijn. Het comité van Permanent Vertegenwoordigers kreeg opdracht de uitnodiging te redigeren, waarna zij langs de schriftelijke procedure, of andere in de Raad van 4 juni, wordt goedgekeurd.

De discussie ten principale zal op 4 juni worden voortgezet.

9. Commissiemededeling inzake de E.M.U. (dok. R/1099/73)

De heer Haferkamp leidde de commissiemededeling in. Het document bevat in de eerste plaats een balans van de huidige situatie. De Commissiebeoordeling hiervan is kritisch. In de eerste etappe is geen wenselijke voortgang geboekt. B.v. op het gebied van de gemeenschappelijke kapitaalmarkt kan men zelfs spreken van een achteruitgang.

De Commissie heeft in haar stuk geen omschrijving gegeven van de definitieve configuratie van de EMU doch beoogt eerder suggesties te doen van hetgeen tussen 1974 en 1976 kan worden gedaan. Alsdan kan in samenhang met de besluitvorming over de Europese Unie ook de inhoud van de definitieve EMU worden bepaald met de daarvoor nodige institutionele voorzieningen.

Het is duidelijk dat men moet komen tot een strakkere coördinatie van het conjunctuurbeleid, de economische politiek op middellange termijn, de begrotingspolitiek en de geld- en kredietpolitiek. In de verschillende lidstaten is de inflatiebestrijding met meer kracht ter hand genomen. Dit beleid moet gecoördineerd worden voortgezet om het ontstaan van nieuwe onevenwichtigheden te vermijden en de communautaire valuta binnen de slang te houden, resp. te brengen. Hiermede moet de voorwaarde worden geschapen voor een geleidelijke samenvoeging van de monetaire reserves. Het steunmechanisme op korte termijn moet worden versterkt. De koersen zullen aanpasbaar moeten zijn doch in geval van voorgenomen pariteitwijzigingen dient een gemeenschapsprocedure in acht te worden genomen. De onderlinge vrijmaking van het kapitaalverkeer moet worden voortgezet en de Commissie zal voorstellen doen voor een effectief fonds voor monetaire samenwerking. De gemeenschappelijke rekeneenheid zal ook bepaalde geldfuncties moeten krijgen b.v. voor de onderlinge verrekeningen tussen de centrale banken.

Deze vereisten hebben ook consequenties voor de instututen. Ook op dit punt heeft de commissie geen ideaalbeeld geschetst. Slechts die institutionele voorzieningen worden voorzien die functioneel nodig zijn ter verzekering van de goede functionering van de voorgestelde materiële maatregelen. De commissie stelt geen verdragwijziging voor. Wel is de Commissie ervan overtuigd dat bij verdere stappen naar de E.M.U. niet de huidige ondoeltreffende en niet democratisch gecontroleerde besluitvormingsprocedures van kracht kunne blijven. Reeds thans zou het Parlement voor belangrijke aangelegenheden de bevoegdheid tot een behandeling in tweede lezing moeten krijgen. Daarnaast zou het voorziene grotere gebruik van art. 235 ook leiden tot grotere inspraakmogelijkheden voor het Parlement.

De Franse delegatie constateerde eveneens een achterblijven van de realisaties bij de gestelde doelen. Zo is pas dit jaar de BTW in alle EEG-landen ingevoerd. Ook het kapitaalverkeer is nog onderworpen aan belemmeringen. Minister Robert achtte het dan ook te vroeg om over de inhoud van de tweede etappe te spreken. Hoezeer ook Frankrijk een voorstander is van de parallelliteit tussen de economische en de monetaire aspecten achtte hij toch de monetaire ontwikkelingen bepalend. Al was het Commissiedokument niet volledig een uitvoering van de topbesluiten toch verklaard de Franse woordvoerder zich bereid tot een discussie.

Staatssecretaris Pedini achtte een wezenlijke voortgang naar de EMU niet mogelijk zonder verdere verdieping van de Gemeenschap m.n. op institutioneel gebied en vooral m.b.t. de democratisering.

De Duitse delegatie achtte het nodig zo snel mogelijk te komen tot een normalisatie van de monetaire situatie. Dit was nodig om de geloofwaardigheid van het gemeenschapsstreven te verzekeren. Men achtte de commissievoorstellen op institutioneel gebied te bescheiden.

De Nederlandse delegatie meende dat het commissiedokument geen uitvoering gaf aan punt 4 van het topcomité. Het bevatte geen voorstellen die moeten leiden tot de EMU. Ook op institutioneel gebied heeft de Commissie niet voldoende dynamisch gedacht. Zij rechtvaardigt haar houding met verwijzing naar de topbesluiten inzake de politieke unie, doch heeft daarbij vergeten dat het topcommuniqué uitdrukkelijk heeft gesteld dat het geen afbreuk doet aan de eerdere besluiten van de Raad en van de vertegenwoordigers van de lidstaten in de Raad bijeen. In het bijzonder mist de Nederlandse Regering Commissiegedachten over de noodzakelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen de instellingen van de Gemeenschap en de lidstaten in de eindfase. Het Nederlandse bezwaar tegen het ontbreken van voortgang van de coördinatie van het economisch beleid worden zeker niet ondervangen door de aangekondigde Commissievoorstellen op monetair gebied. Twijfel is gerezen aan de mogelijkheid om over te gaan naar de tweede etappe mede ook als gevolg van het ontbreken - aan het eind van dit jaar - van voorstellen die in de tweede etappe tot de eindfase moeten leiden. Gesuggereerd werd dat de Commissie in samenwerking met de bevoegde comité's een analyse zou maken van de oorzaken waardoor in de eerste etappe zo beperkte voortgang is gemaakt.

De Ierse delegatie zocht de oorzaak van de uiteenlopende ontwikkelingen in de lidstaten in de verschillen in sociaal-economische structuur. Hiervoor is de ontwikkeling van een regionaal beleid van belang. Ook van Ierse kant vroeg men zich af of de Commissievoorstellen voldoende institutionele voorzieningen bevatten om Reële voortgang naar de EMU en naar een democratisering mogelijk te maken.

Minister Davies was optimistischer. De Raad en de Commissie hebben tot het eind van dit jaar de gelegenheid om hun mening naar voren te brengen en tot conclusies te komen. Hij hoopte op een vruchtbare discussie op basis van het Commissiedokument voorbereid door de Permanent Vertegenwoordigers. Inschakeling van de coördinatiegroep voor economisch beleid op korte termijn achtte hij gewenst.

Reagerend toonde de heer Haferkamp zich erover verheugd dat men de Commissiegedachten te bescheiden vond. Dit gaf hem de hoop dat ten minste deze voorstellen zouden worden aanvaard, waardoor zich belangrijke stappen voorwaarts zouden zijn gezet.

De Raad besloot tot toezending van de Commissiemededeling aan het Europees Parlement en het E.S.C.. De Permanent Vertegenwoordigers kregen opdracht een materiële discussie in de Raad voor te bereiden en een suggestie te doen over de datum waarop dit het beste zou kunnen geschieden. Nadat het voorzitterschap had voorgesteld dat bij de voorbereiding ook eventueel de groep voor coördinatie van het economisch beleid op korte termijn zou worden ingeschakeld, werd na Nederlandse interventie vastgesteld dat dit ook de mogelijkheid inhield van raadpleging van de andere bevoegde comité's.

10. Voedselhulp Sahellanden

Zie onder punt 2 "lijst A-punten".

11. Multilaterale GATT-onderhandelingen (dok. S/471/73 en I/92/73)

De Franse Minister van Buitenlandse Zaken Jobert vroeg direct het woord en las een lange verklaring voor, welke een zeer kritische beoordeling van het Commissie-ontwerp voor een algemene conceptie van de Gemeenschap voor deze onderhandelingen bevatte.

Volgens Minister Jobert had de Commissie geen recht gedaan aan haar taak om de E.E.G. belangen voorop te stellen. In plaats hiervan was zij thans reeds gekomen met een opstelling, uitgaande van een compromisbereidheid en dat nog wel over punten welke in de onderhandelingen in het geheel niet moeten worden ingebracht. Het lijkt wel alsof de Commissie twijfelt aan het goed recht van de Gemeenschap er ervan uitgaat dat de EEG concessies schuldig is.

In het Commissiedokument ontbreekt een inleiding die voorop stelt onder welke omstandigheden de EEG zich destijds bereid heeft verklaard tot deze nieuwe ronde van multilaterale handelspolitieke onderhandelingen. Inmiddels zijn door de Amerikaanse devaluaties deze omstandigheden aangrijpend gewijzigd en in ieder geval is de Gemeenschap geen vragende partij voor deze onderhandelingen.

De EEG moet de onderhandelingen ingaan niet als op voorhand tot het doen van concessies bereid, als een soort debiteur, maar onder vooropstelling veeleer van tal van creditposten.

De EEG heeft de grootste im- en export ter wereld en heeft de wereldhandel in liberale richting sterk beïnvloed. Zelfs de laatste twee Amerikaanse devaluaties hebben in de EEG nauwelijks de vraag doen rijzen in hoeverre op de liberale ontwikkelingen van de laatste jaren niet moet worden teruggekomen.

In het dokument ontbreekt de "préalable monétaire". De hypothetische passage welke de Commissie aan de monetaire vraagstukken wijdt, is te vaag. Naar Frans inzicht kunnen de handelspolitieke onderhandelingen slechts zinvol zijn, wanneer de V.S. naar convertibiliteit is teruggekeerd.

De Franse Minister was voor wat betreft de tarieven tevreden dat de Commissie niet voorstelt deze tot nul terug te brengen. Een dergelijke ontwikkeling zou de EEG in feite doen opgaan in een vrijhandelszone van atlantische of nog grotere dimensie. Frankrijk wenst een plechtige verklaring dat ook in de toekomst op een zekere mate van tarifaire bescherming kan worden gerekend. Het GDT dient voldoende hoog te blijven en in het mandaat ter harmonisatie der invoertarieven dient de EEG, naar analogie van de V.S., ook te voorzien in de mogelijkheid van tariefverhogingen.

De tarifaire problemen voor textielprodukten zouden hopenlijk in het kader van het GATT geregeld kunnen zijn alvorens de multilaterale onderhandelingen beginnen.

Voor de non-tarifaire handelsbelemmeringen was de tekst van het Commissiedokument te ambitieus. Ook onze kwantitatieve restricties kunnen niet zomaar ter discussie worden gesteld en Frankrijk was het er niet mee eens dat de EEG een lijst opstelt

van een door haar op te heffen N.T.B.'S. Veeleer moest een lijst worden opgesteld van N.T.B.'s die door de partners moeten worden opgeheven. Frankrijk ziet in tegenstelling met de Commissie wel een verband tussen de onderhandelingen op tarifair gebied enerzijds en op non-tarifair gebied anderzijds. In ieder geval wenst Frankrijk dat de EEG voor zich zelf een globale analyse maakt van hetgeen op beide gebieden in bepaalde sectoren wordt bereikt.

Het Commissiehoofdstuk over de landbouw was wel het slechtste deel van het dokument. Het was vaag en te voorzichtig. De EEG diende volstrekt duidelijk te maken dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt gehandhaafd. In de huidige situatie van wereldvoedseltekorten was een aanklacht tegen het landbouwbeleid beslist absurd. De commissie went het beleid aan te passen maar de landbouwstructuurhervorming dient niet te worden afgestemd op externe omstandigheden. De EEG dient haar autonomie te verdedigen en over de landbouw niet met andere landen te onderhandelen.

Mutatis mutandis gold hetzelfde voor het EEG-associatiebeleid, waar de Commissie eveneens zo vaag is dat het Frankrijk veront- rust. In het hoofdstuk over de vrijwaringsmaatregelen zet de Commissie een eigen doctrine uiteen, maar zij gaat niet in op de Amerikaanse voorstellen dat betalingsbalansmoeilijkheden tot invoerheffingen moeten kunnen leiden. De EEG dient volgens Frankrijk dit volstrekt af te wijzen. Tenslotte stelde Franse minister dat voor de EEG het hebben van een globale conceptie voor de onderhandelingen niet voldoende is. De Commissie zal slechts kunnen onderhandelen op basis van een precies mandaat. Minister Medici achtte de franse interventie van groot belang en wilde er direct op ingaan met het ter zijde schuiven van de door hem voorbereide verklaring.

De Italiaanse Minister onderschreef in het franse betoog de wens dat duidelijk dient te zijn de EEG-wens om het "acquis communautaire" op het gebied van de landbouw te behouden. Ook ging hij akkoord met de afwijzing van het creëren van een Atlatische handelszone door het tot nul afbreken van de invoertarieven.

De Italiaanse bewindsman vroeg Minister Jobert echter t.a.v. de monetaire problematiek te overwegen dat de EEG als grootste belanghebbende bij de buitenlandse handel ook groot belang heeft en in haar ontwikkeling belemeerd zou worden wanneer de V.S. niet komt tot een evenwicht op de betalingsbalans. Europa is beslist niet schuldig aan het gebrek aan evenwicht in de Amerikaanse betalingsbalans, maar het is wel mede verantwoordelijk voor het zoeken naar oplossingen. En Europa kan niet hebben dat een oplossing wordt gezocht in autartische richting.

In dit verband heeft Italië grote waardering voor de door de Commissie opgestelde conceptie en Minister Medici hoopte dat met dit dokument als discussiebasis de Raad toch zou kunnen komen tot een politieke oriëntatie.

Staatssecretaris Apel releveerde een viertal conclusies tot welke de duitse Ministers Brandt en Scheel waren gekomen ter gelegenheid van hun bezoek in Washington. Deze betroffen ten eerste het oordeel dat het zoeken naar formules voor een atlatisch hand- vest in het huidige stadium weinig zinvol voorkomt. Veeleer dient inhoud te worden gegeven aan het streven naar een constructieve

dialogoog V.S. - Europa. Een tweede conclusie was dat in tegenstelling tot hetgeen in Washinton wel was gesteld de verantwoordelijkheid van de EEG een wereldwijd en geen regionaal karakter heeft. Een derde conclusie was dat een package deal de buitenlandse handel, de monetaire situatie en de defensie moet worden afgewezen. De oplossingen op de drie gebieden, waarvan het onderlinge verband overigens niet kon worden ontkend, dienen elk in het daartoe geëigende kader te worden nagestreefd. Een laatste uitgangspunt diende te zijn dat de Amerikaanse liberale doelstelling in de Trade Bill niet moet worden betwijfeld alvorens daartoe inderdaad redenen worden gegeven. Verder heeft de Amerikaanse President met nadruk gesteld dat het EEG-landbouwbeleid als zodanig niet zou worden aangetast en ook hieraan kan dat geloof worden gehecht.

Van Duitse kant werd niet ontkend, dat wellicht een inleiding voor het Commissiedocument kan worden geschreven, maar de EEG moest bepaald vermijden zich zelf in een defensieve houding op te stellen. Van Europese kant wordt een "package deal" op de drie genoemde gebieden afgewezen. Dan kan niet tegelijk tussen de handelspolitieke en monetaire regeling een prealabel worden gesteld.

De Commissiepassages over de landbouw vond Duitsland wel goed. De invoertarieven voor industrieproducten zouden in de loop der jaren en tenminste na totstandkoming van de EMU steeds minder het bindmiddel zijn voor de Europese eenwording. Het zou echter moeilijk zijn in de eerste 10 jaar de invoertarieven tot nul terug te brengen.

Inderdaad is de EEG niet verantwoordelijk voor het gebrek aan evenwicht in de Amerikaanse betalingsbalans, maar de solidariteit met de V.S. en de vriendschappelijke verhoudingen van EEG en lidstaten met dit land vragen toch wel een bijdrage tot het vinden van een oplossing.

De deense Minister Nørgaard had grote waardering voor het Commissiedokument en wenste een soepele constructieve bandering, beantwoordend aan de politieke verantwoordelijkheid van de EEG.

Sir Alec Douglas Home stelde voorop als doelstelling een verdere vrijmaking van de wereldhandel, hetgeen aansluit op de beginselen van het EEG-Verdrag. De EEG dient inderdaad uit te gaan van een hechte uitgangspositie en de onderhandelingen mogen in geen enkel opzicht de Europese identiteit of hetgeen is bereikt in de Europese eenwording schaden. Echter, een verlaging van het GDT tot stand gekomen in ruil voor concessies van de tegenpartij brengt het buitentarief als zodanig niet in gevaar. Hetzelfde geldt voor de op basis van wederkerigheid onderhandelde aanpassing van een modaliteit van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

De onderhandelingen zullen zeer gecompliceerd blijken te zijn en een lange weg zal moeten worden afgelegd alvorens zij tot een succesvol einde zijn gebracht. Dit laatste is van zeer groot belang niet alleen voor een verdere ontwikkeling van de wereldhandel, maar ook en vooral voor de banden op allerlei gebied tussen Europa en de V.S.. De Commissie zal in haar benadering

moeilijkheden met de V.S. dienen te vermijden. Minister Home had kort geleden gesproken met Kissinger en daarbij de gedachte aan een package op monetair, handels- en defensiegebied afgevoerd. Kissinger was "not unreceptive" geweest. Een zeker verband tussen de drie materies kon niet worden ontkend, maar zij dienden ieder volgens hun eigen procedure te worden behandeld.

Voor 1 juli 1973 diende de EEG voor de handelspolitieke onderhandelingen een globale conceptie te hebben vastgesteld. Hierin moest niet zozeer worden opgenomen wat de Gemeenschap niet wenst, maar veeleer hetgeen wel wordt nagestreefd. De Britse Regering kon zich in grote lijnen met de inhoud van het Commissiedokument verenigen.

Minister Van der Stoep gaf eveneens uitdrukking aan zijn waardering voor het Commissiedokument, dat een goede oriëntatie inhoudt. De Minister was het er niet geheel mede eens dat de toon van het dokument te aarzelend zou zijn. De EEG is de grootste handelspartner in de wereld en onze sterkte maakt dat we deze onderhandelingen met vertrouwen tegemoet kunnen gaan. Het GDT heeft voor de cohesie binnen de EEG een afnemende betekenis. Nederland is dan ook bereid zeer ver te gaan in de afbraak der tarieven. De beginselen van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek dienen niet te worden aangetast. Toch is het nodig dat wordt nagegaan in hoeverre bepaalde modaliteiten ervan voor wijziging in aanmerking komen. Het dient althans niet onmogelijk te zijn de eventuele consequenties daarvan zorgvuldig na te gaan.

De Minister onderschreef de duitse opmerkingen, dat de EEG zich niet defensief dient op te stellen.

De Minister onderstreepte het belang van een gunstig resultaat der onderhandelingen ook voor ontwikkelingslanden. Op de wijze die reeds is neergelegd in resoluties in GATT en UNCTAD dient dit te worden geconcretiseerd, waarbij de EEG voor deze landen dient op te komen.

Tenslotte bracht de Minister de onderhandelingen met de GATT-partners in het kader van art. XXIV-6 naar aanleiding van de uitbreiding van de Gemeenschap ter sprake. Deze dienen tot een goed einde te worden gebracht. De EEG dient oude verplichtingen loyaal na te komen. De Commissie moet tot een slagvaardig optreden met het oog hierop in staat worden gesteld en de Raad dient zulks te besluiten.

De Ierse Minister Fitzgerald steunde de franse benadering zowel voor wat betreft de wens tot een duidelijker dokument, waarin de eigen uitgangspunten meer tot uiting komen, als voor wat betreft de afwijzing van de passages over het landbouwbeleid. Bij een verlaging van tarieven voor industrieproducten dienen de gevolgen voor gevoelige sectoren zorgvuldig te worden nagegaan.

De Luxemburgse Minister Thorn beoordeelde het Commissiedokument positief en onderschreef de duitse benadering.

Directeur-Generaal Davignon had ook grote waardering voor het Commissiedokument. Een nieuwe grote multilaterale onderhandeling op handelspolitiek gebied zou naar belgische opvatting voor de Gemeenschap juist een kans zijn om zich opnieuw naar binnen toe te versterken en naar buiten toe te doen gelden. De franse wens om een inleiding aan het dokument toe te voegen kon, mits de toon daarvan positief wordt gehouden, worden onderschreven.

De douanetarieven dienen te worden gehandhaafd mede om de douane-unie niet verloren te doen gaan. Deze dient te blijven bestaan tenminste tot de economische en monetaire unie is gerealiseerd. Het verband van de handelspolitieke handelingen met de monetaire hervorming of althans met bepaalde regelingen op monetair gebied is een zeer delicate aangelegenheid. De gemeenschappelijke landbouwpolitiek wenst ieder te handhaven, de mechanismen kunnen wel discutabel zijn. Tenslotte dient er een zekere parallelliteit te zijn tussen de multilaterale onderhandelingen en de onderhandelingen met GASM en associabele landen.

Sir Christopher Soames stelde als uitgangspunt voorop de liberalisatie van de wereldhandel op basis van wederkerigheid. De EEG moet zich niet defensief opstellen en geen fort betrekken op het fundament van hetgeen wij niet wensen te doen. De Vice-President weerlegde een aantal franse stellingen en verklaarde zich bereid om op basis van de discussies het commissiedocument te amenderen en m.n. van een inleiding te voorzien.

Minister Jobert was dankbaar voor de vele verzekeringen die hij in de loop van de discussie had ontvangen en die geruststellend konden werken. Deze diensten thans duidelijk in het document te worden geformuleerd. Frankrijk gaat niet uit van een binding tussen de monetaire en handelspolitieke en defensieproblemen, hoewel een verband niet kan worden ontkend. Zij dienen ieder in een eigen kader te worden behandeld. Het ware echter irreëel te ontkennen dat de monetaire situatie door de twee devaluaties niet ingrijpend is veranderd sedert de EEG met Amerika en Japan het eens werd over het beginsel der te voeren onderhandelingen. Van de kant van de Gemeenschap moet worden gesteld dat de handelspolitieke onderhandelingen slechts zinvol kunnen zijn wanneer de dollar weer convertibel is geworden. De franse Minister herhaalde zijn wens naar een nieuwe inleiding. Op basis daarvan zullen mandaten voor de Commissie moeten worden vastgesteld, die in de loop van de onderhandelingen kunnen worden aangepast.

De Raadsvoorzitter constateerde dat het Commissiedocument een zeer bruikbaar middel is voor de Raad om tot een algemene conceptie te komen. Allen zijn het eens over de doelstelling van liberalisatie op basis van wederkerigheid. De douanetarieven behoeven niet tot nul te worden teruggebracht. De beginselen van de landbouwpolitiek moeten worden gehandhaafd, maar op bepaalde punten zijn wijzigingen mogelijk. De EEG dient nu de algemene conceptie uit te werken en stelt geen prealabelen voor het gaan naar Tokio. Met het oog hierop dient de algemene conceptie eind juni gereed te zijn. In de maand juli kan dan een mandaat worden uitgewerkt.

Minister Jobert maakte opnieuw duidelijk dat de beginselen van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek niet volgens impliciet of expliciet vast te stellen procedures voor wijziging in aanmerking dienen te worden gebracht. Hieraan voegde hij toe dat de Commissie om in Tokio namens de Gemeenschap te kunnen optreden, inderdaad, zoals de Raadsvoorzitter heeft gesteld, niet genoeg heeft aan de algemene conceptie, maar een precies mandaat behoeft.

Vice-President Soames verwachtte niet dat de amendementen van de Commissie in de Raadszitting van 4 juni behandeld kunnen worden. Aan een mandaat was voor de opening der onderhandelingen in Tokio

die slechts een formeel karakter draagt, geen behoefte. Een mandaat is eerst nodig wanneer de onderhandelingen materieel op gang komen. Dat gebeurt begin volgend jaar in Genève. Voor het vaststellen van een mandaat in de maand juli is er geen tijd.

Minister Jobert ontkende dat de Commissie in Tokio namens de EEG kan optreden zonder mandaat. Zulk een mandaat dient de Raad derhalve vast te stellen, en dit dient zover mogelijk in details te gaan. Minister Jobert wees ook op de zitting van het voorbereidend comité voor de onderhandelingen van 2 juli a.s. Ook hier kan de Gemeenschap slechts op basis van een mandaat worden vertegenwoordigd.

Vice President Soames bracht hier tegen in dat geen enkel ander land en met name niet de V.S. in Tokio over een gedetailleerd onderhandelingsmandaat kan worden verwacht te beschikken. De Commissie zal aan de Raad voorstellen doen voor zover in het huidige stadium besluiten nodig zijn, niet minder maar ook niet meer.

Minister Home meende dat de Gemeenschap zorgvuldig de namens haar in Tokio af te leggen verklaring zal moeten uitwerken. Indien dat gebeurt is de vaststelling van een mandaat voor Tokio niet nodig.

De Raadsvoorzitter besloot de discussie met de conclusie dat de algemene conceptie door de Raad eind juni moet worden vastgesteld en een op basis daarvan uit te werken algemeen mandaat in de maand juli.

12. Globale benadering van de Middellandse Zee.

In een gemeenschappelijke vergadering met de Ministers van Landbouw onderstreepte de voorzitter, Minister van Elslande, de verantwoordelijkheid van de Gemeenschap. Er moest nu een beslissing, zij het positief, zij het negatief, komen over de voorstellen van de Commissie ten aanzien van het landbouwvolet.

De heer Ortoli waarschuwde voor ontgoocheling c.q. bitterheid bij de Middellandse Zee-landen over het onvermogen van de Gemeenschap een met zoveel allure aangekondigde politiek tot uitvoering te brengen.

Naderhand bracht Voorzitter van Elslande in de Raad verslag uit over zijn onderhoud met de voorzitter van de Landbouwwraad over de daar gevoerde besprekingen. De Ministers van Landbouw waren niet tot beslissingen gekomen ten aanzien van de minimumprijs- en bodemprijsvoorstellen. Zij hadden zich beklagd niet ook de wijnen en de citrus in hun beraadslagingen te hebben kunnen betrekken. Zij stellen zich voor een en ander in de landbouwwraad van 18/19 juni te bespreken.

De Raad was het erover eens dat dit, zelfs bij een positieve uitslag, te laat zou zijn.

De heer Ortoli gaf aan dat het landbouwbeheerscomité de gelegenheid inmiddels op zijn agenda zal plaatsen. Zij stelde voor opnieuw een gezamenlijke vergadering te hebben op 4 of 5 juni waarin beslissingen genomen moeten worden en waarna de landbouwministers in hun zitting van 18/19 juni zo nog nodig kunnen finaliseren.

Na contact met de voorzitter van de Ministers van Landbouw deelde voorzitter Van Elslande mede dat 4 juni onmogelijk lijkt, doch dat hij informele aanwijzingen heeft dat het wellicht mogelijk zal zijn op 5 juni een gezamenlijke zitting te hebben.

Sfr Christopher Soames deed mededeling van een bezoek van de heer Stoessel van State Department, die hem officieel in kennis had gesteld van het Amerikaanse voornemen onderhandelingen onder artikel XXIII sub 1 GATT te gaan voeren met de Gemeenschap, Spanje en Israël.

Ambassadeur Van der Meulen legde onder verwijzing naar document I/93/73 de volgende vragen aan de Raad voor:

- 1) willen de Ministers bij hun collegae belast met energievraagstukken met het oog op de Energieraad van 22 mei de aandacht vestigen op de problemen die bij het Middellandse Zeebeleid zijn gpekomen ?
- 2) wil de Raad een exploratoir mandaat verlenen aan de Commissie in verband met het Algerijnse aanbod van een voorzieningsgarantie van ruwe olie ?

Minister Davies wilde eigenlijk eerst meer weten. Minister Van der Stoel acht een exploratoir mandaat prematuur, aangezien de Gemeenschap daarbij zou dreigen te vervallen in incidentele benaderingen.

Ingestemd werd met een verzoek aan de Commissie meer informatie terzake te vergaren. De heer Ortoli aanvaardde dit verzoek daarbij onderkende dat dit duidelijk minder is dan een exploratoir mandaat.

- 3) willen Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken hun algemene reserve ten aanzien van het samenwerkingsvolet opheffen ?

Minister Davies wil alvorens beslissingen over het Middellandse Zee-dossier te nemen, toch eerst de conclusies kennen die de Raad uit het rapport van de ad hoc groep Ontwikkelingssamenwerking zal trekken. Bovendien achtte hij het irreëel reeds nu beslissingen te vragen waar niemand tijd heeft gehad het rapport nog maar te bestuderen.

Minister Van der Stoel sloot zich hierbij aan.

De Franse Permanent Vertegenwoordiger wees met klém op de door de Gemeenschap aangegane engagementen.

De heer Ortoli vroeg de Raad om niet, zoals de Ministers van Landbouw, ook dit volet op de lange baan te schuiven. Tenslotte werd ingestemd dat het Comité van Permanent Vertegenwoordigers een begin zal maken met de discussie, daarbij acht slaande op de inhoud van het rapport van de ad hoc groep.

13. DIVERSEN

- Rooster werkzaamheden

Volgende Raad maandag 4 juni 09.30 uur te Luxemburg.

Dinsdag 5 juni is gereserveerd voor het politiek overleg, al kan dan een vergadering met de Ministers van Landbouw over de Middellandse Zee-politiek worden ingevoegd.

- Algemene Tariefpreferenties

Een discussie uitgelokt door Denemarken over de toevoeging van Roemenië aan de lijst van landen in het genot der algemene tariefpreferenties leidde tot geen enkel nieuw gezichtspunt. Van Nederlandse kant is opnieuw gesteld dat wij in beginsel bereid zijn hieraan mede te werken. Met uitzondering van Frankrijk waren de andere landen dit ook. Ook Frankrijk staat trouwens positief tegenover toevoeging van Roemenië aan de lijst maar wenst eerst zekerheid over het niet toevoegen van andere Middellandse Zee-landen.

De Raad besloot op 4 juni te trachten deze kwestie te regelen.
